

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum sit concupiscentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

posicione secundi articuli. In omni ordinata dispositione unitas...

mine sunt multa originalia peccata. dicitur enim in Psalm. 50. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me...

¶ 2 Præterea. Vnus & idem habitus non inclinatur ad contraria. habitus enim inclinatur per modum naturæ, quæ tendit in unum: sed peccatum originale etiam in uno homine inclinatur ad diversa peccata, & contraria. ergo peccatum originale non est unus habitus, sed plures.

¶ 3 Præterea. Peccatum originale in se habet omnes animæ partes: sed diversa partes animæ sunt diversa subiecta peccati, ut ex præmissis patet. Cum igitur unum peccatum non possit esse in diversis subiectis, videtur quod peccatum originale non sit unum, sed multa.

SED CONTRA est, quod dicitur Ioannis 1. Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi. quod singulariter dicitur, quia peccatum mundi, quod est peccatum originale, est unum, ut glossa. * ibidem exponit.

RESPONDEO. Dicendum, quod in uno homine est unum peccatum originale, cuius ratio dupliciter accipi potest. Vno modo ex parte causæ peccati originalis. * dicitur est. n. supra, quod solū primum peccatum primi parentis in posterum traducitur: unde peccatum originale in uno homine est unum numero, & in omnibus hominibus est unum proportione in respectu. f. ad primum principium. Alio modo potest accipi ratio eius ex ipsa essentia originalis peccati. In omnem enim inordinata dispositione unitas speciei consideratur ex parte causæ: unitas autem secundum numerum ex parte subiecti, sicut patet in ægritudine corporali. sunt enim diversa ægritudines speciei, quæ ex diversis causis procedunt, puta, ex superabundantia calidi, vel frigidi, vel ex læsione pulmonis, vel hepatis: una autem ægritudo secundum speciem in uno homine, non est nisi una numero. Cuiusmodi autem huius corruptæ dispositionis, quæ dicitur originale peccatum, est una tantum scilicet privatio originalis iustitiæ, per quam sublata est subiectio huma-

privationem originalis iustitiæ, in litera namque nihil videtur de hac exprimi. Materiale enim in peccato originali ponitur concupiscentia, quam in aliis viribus consistere ex eo patet, quod litera reddens rationem quare dicitur concupiscentia, inquit. Inordinatio aliarum virtutum animæ præcipue in hoc attenditur, quod ad bonum commutabile conuertuntur. & in questione de Malo quæritur quarta arti. secundo aperte ponitur malitia ex parte formalis in peccato originali: defectus autem aliarum virtutum materialiter: sed per formale in litera hac non concluditur inordinatio voluntatis, sed privatio iustitiæ originalis, quam constat aliud esse ab inordinatione voluntatis.

¶ 2 Præterea. Vnus & idem habitus non inclinatur ad contraria. habitus enim inclinatur per modum naturæ, quæ tendit in unum: sed peccatum originale etiam in uno homine inclinatur ad diversa peccata, & contraria. ergo peccatum originale non est unus habitus, sed plures.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod pluraliter dicitur in peccatis secundum illum morem diuinæ scripturæ, quo frequenter ponitur pluralis numerus pro singulari, sicut Matth. 2. Defuncti sunt qui quærebant animam pueri: vel quia in peccato originali virtualiter præexistunt omnia peccata actualia, sicut in quodam principio, unde est multiplex virtute; vel quia in peccato primi parentis, quod per originem traducitur, fuerunt plures deformitates, scilicet superbiæ, inobedienciæ, gulæ, & alia huiusmodi: vel quia in multa partes animæ inficiuntur per peccatum originale.

AD SECUNDUM dicendum, quod unus habitus non potest inclinare per se & directe, id est, per propriam formam ad contraria, sed indirecte, & per accidens scilicet per remotionem prohibentis: sicut soluta harmonia corporis missi, elementa tendunt in loca contraria: & similiter soluta harmonia originalis iustitiæ diversa animæ potentia in diversa feruntur.

AD TERTIUM dicendum, quod peccatum originale inficit diversas partes animæ secundum quod partes unius totius: sicut & iustitia originalis continebat omnes animæ partes in unum. & ideo est unum tantum peccatum originale, sicut etiam est una febris in uno homine, quamvis diversæ partes corporis grauentur.

ARTICVLVS III.

Utrum originale peccatum sit concupiscentia.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod peccatum originale non sit concupiscentia. Omne enim peccatum est contra naturam, ut dicit Damascenus in secundo libro: sed concupiscentia est secundum naturam. est enim proprius actus virtutis concupiscibilis, quæ est potentia naturalis. ergo concupiscentia non est peccatum originale.

¶ 2 Præterea. Per peccatum originale sunt in nobis passionem peccatorum, Prima Secundæ S. Tho.

attenditur, quod ad bonum commutabile conuertuntur. & in questione de Malo quæritur quarta arti. secundo aperte ponitur malitia ex parte formalis in peccato originali: defectus autem aliarum virtutum materialiter: sed per formale in litera hac non concluditur inordinatio voluntatis, sed privatio iustitiæ originalis, quam constat aliud esse ab inordinatione voluntatis. ¶ Secundum dubium est, an formale in peccato originali sit privatio iustitiæ originalis totius, an in hoc, puta, in voluntate. Litera enim in calce corporis articuli infert simpliciter, quod privatio iustitiæ originalis: in corpore illatum, erat de privatione iustitiæ originalis per quam voluntas subdita erat Deo. & confirmatur hoc, quia aliter uanus fuisset tantus labor de voluntate, quod est causa. & si sic est, quare intulit in fine ab solute, quod est privatio originalis iustitiæ? ¶ Ad evidentiam horum sciendum est, quod originalis iustitiæ dicit tria, scilicet donum supernaturale, subiectionem mentis ad Deum, rectum ordinem voluntatis, & omnium potentiarum animæ ad bonum. Et per oppositum, privatio iustitiæ originalis multipliciter potest sumi, ut prius hoc, vel illo. Et licet author alibi dixerit, quod uterque defectus voluntatis, scilicet subiectionis ad Deum, & dispositionis ad bonum obiectum, spectat ad formale originale peccati. In hoc tamen eo aut defectum nullum voluntatis, aut solius subiectionis ad Deum posuit claudum sub formali originali peccati. Si enim Z 4 discursus...

3. q. 23. ar. 2. co. Et 2. diff. 30. q. 1. ar. 3. cor. & ad 4. & in expil. & diff. 31. q. 2. ar. 1. ad 3. & diff. 32. q. 1. ar. 1. ad 1. 3. & 4. Et mal. q. 4. ar. 7. cor. 8. & q. 4. artic. 2. pro. & arti. 4. ad 2. & ar. 6. ad 16. Lib. 2. cap. 4. & 30.

Super qua sionis. articulum tertium.

IN articulo tertio duo occurrunt dubia. primo quomodo se habeat inordinatio voluntatis ad peccatum originale materialiter, & ad

discursus liter formaliter inspicitur, apparebit quod cum author debuisset inferre sic ergo auersio uoluntatis a Deo est formalis in originali peccato, quia talis auersio est directe contraria subiectioni uoluntatis ad Deum, quae erat causa originalis iustitiae, non inuit hoc, sed inuit sic ergo priuatio iustitiae originalis, per quam uoluntas subdebat...

Q. 3. art. 4.

ar. pcc. ad 1.

Lib. 10. ca. 7. tom. 5.

Lib. 1. ca. 15. non multum p. cul. 2. p. to. n. 1.

artic. p. pcc.

q. 9. art. 3.

ut patet per Apostolum Ro. 7. sed multae alie sunt passionis praeter concupiscentiam, ut supra habitum est. ergo peccatum originale non magis est concupiscentia, quam aliqua alia passio.

¶ 3. Præter. Per peccatum originale deordinantur omnes animae partes, ut dictum est: sed intellectus est supremus inter animae partes, ut patet per Philosophum in 10. Ethic. ergo peccatum originale magis est ignorantia, quam concupiscentia.

SED CONTRA est, quod * Augustinus dicit in lib. Retractatio. Concupiscentia est reatus originalis peccati.

RESPON. Dicendum, quod Vnumquodque habet speciem a sua forma. dictum est autem supra, quod species peccati originalis sumitur ex sua causa. Unde oportet, quod id quod est formale in originali peccato, accipiat ex parte causae peccati originalis: oppositorum autem opposita sunt causae. Est igitur attendenda causa originalis peccati, ex causa originalis iustitiae, quae ei opponitur.

Tota autem ordinatio originalis iustitiae ex hoc est, quod uoluntas hominis erat Deo subiecta, quae quidem subiectio primo, & principaliter erat per uoluntatem, cuius est mouere omnes alias partes in finem, ut supra dictum est. vñ ex auersione uoluntatis a Deo consecuta est inordinatio in omnibus aliis animae uiribus. Sic ergo priuatio originalis iustitiae, per quam uoluntas subdebat Deo, est formale in peccato originali: omnis autem alia inordinatio uirium animae se habet in peccato originali, sicut quiddam materiale. Inordinatio autem aliarum uirium animae praecipue in hoc attenditur, quod inordinatae conuertuntur ad bonum...

primi effectus: & potest litera concordari distinguendo, quod ad formale peccatum originale aliquid spectat primo, & aliquid secundario, & quod formale primo est sola priuatio doni illius, & subdebat mentem, & praecipue uoluntatem Deo: secundario autem est etiam ipsa priuatio ipsius subiectionis, & quod propter primum author in litera concludendo diuertit ab auersione uoluntatis ad priuationem iustitiae. Et propter secundum subiunxit, Omnis autem alia inordinatio &c. ex his autem facile soluntur mota dubia. Et ad primum dicitur, quod inordinatio uoluntatis est duplex, quaedam opposita subiectioni ad Deum: quaedam reuera conuersa ad obiectum. Prima significatur per auersionem: secunda per conuersionem. prima spectat secundario ad formale peccati originalis absolute: secunda autem spectat ad materiale secundum hanc litteram dicentem, omnis alia inordinatio uirium animae, & non dixit, omnis aliarum uirium inordinatio. Constat namque quod priuatio uoluntatis est alia inordinatio ab inordinatio auersionis, & est alicuius potentiae animae ipsius, scilicet uoluntatis. Cum hoc tamen fiat, quod priuatio haec uoluntatis...

ratia ad malum inter materialia peccati originalis, se habet formaliter, quia id quod se tenet ex parte actiui, se habet formaliter dicamus, quod de formali, & materiali peccati originali dicitur loqui postumus. Primo absolute, & sic dicitur quod formale est priuatio originalis iustitiae, materiale est habitus concupiscentiae...

commutabile, quae quidem in ordinatio communi nomine potest dici concupiscentia, & ita peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia, formaliter uero est defectus originalis iustitiae.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quia in homine concupiscentia naturaliter regitur ratione, in tantum concupiscere est homini naturale, in quantum est secundum rationem ordinem. Concupiscentia autem quae transcendit limites rationis, inest homini contra naturam, & talis est concupiscentia originalis peccati.

AD SECUNDUM Dicendum, quod sicut supra dictum est, passiones irascibilis ad passiones concupiscentis reducuntur sicut ad principales, inter quas concupiscentia uehementius mouet, & magis sentitur, ut supra habitum est: ideo concupiscentiae attribuitur tanquam principaliori, & in quodammodo omnes aliae passiones includuntur.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut in bonis, intellectus & ratio principalitatem habent, ita conuerso, in malis inferior pars animae principalior inuenitur, quae obnubilat, & trahit rationem, ut supra dictum est: propter hoc peccatum originale magis dicitur esse concupiscentia, quam ignorantia, licet et ignorantia inter defectus materiales peccati originalis contineatur.

ARTICULVS IIII.

Utrum peccatum originale sit aequaliter in omnibus.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod peccatum originale non sit aequaliter in omnibus. Est enim peccatum originale...

debat Deo, est formale: ly enim, per stringitur applicando ad supremum animae: & quoniam peccatum originale in supremo animae non est eius secundum quid, immo est priuatio principalis, & conuertitur, quoniam ex illa sequitur totus priuatio: scilicet uoluntas uerum est, quod priuatio originalis iustitiae est formalis in peccato originali, ut in calce corporis articuli dicitur.

Super questionis 82. articulum quartum.

IN art. 4. eiusdem 82. q. dubium est, cur author, qui postulat peccatum originale esse habitum & concupiscentiam, & conuertitur materialiter, & formaliter, in corpore huius articuli sola duo dicitur in peccato originali, quorum utrumque spectat ad formale peccati: scilicet de alitis faciens memoriam. Ad hoc breuiter dicitur, quod in peccato originali sunt quaedam communia peccato, & natura: & quaedam propriae peccato...